

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/4346	4 september 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 51/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28 's-Gravenhage	070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/4346, d.d. 4 september 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
51/91

(Afgesloten 041100 SEP 1991)

Kroatië

Het onder EG-auspiciën gesloten staakt-het-vuren is gisteren weer op grote schaal geschonden. Uit alle betwiste gebieden in Kroatië zijn botsingen gemeld. Daarbij werd met name in Slavonië (Oost-Kroatië) melding gemaakt van activiteiten van de federale strijdkrachten (JNA), die onder meer met gevechtsvliegtuigen en tanks aanvallen uitvoerden op Kroatische stellingen.

Het is in de meeste gevallen niet duidelijk wie het initiatief nam tot deze bestandsschendingen. De Kroatische president Tudjman heeft de Servische strijdgroepen in Kroatië en de JNA beschuldigd van "voortdurende agressie". Een functionaris van de Generale Staf (GS) van de JNA, generaal Negovanovic, stelde daarentegen dat het leger sinds het ingaan van het bestand elf keer was aangevallen door Kroatische eenheden. Hij stelde echter ook Servische strijdgroepen verantwoordelijk voor een aantal bestandsschendingen. Dit is met name opvallend omdat Negovanovic nauwe banden onderhoudt met de Chef van de GS, Adzic, een exponent van de pro-Servische stroming in het officierskorps.

Negovanovic beschuldigde Kroatië ervan de JNA in Kroatië te willen "uithongeren". Ter illustratie wees hij op het feit dat JNA-kazernes in Kroatië reeds geruime tijd zijn afgesloten van water en electriciteit. Volgens Negovanovic wil de Kroatische regering de JNA dwingen tot een aftocht voordat Kroatië aan zijn verplichtingen heeft voldaan. Deze uitspraak houdt verband met de controverse tussen de JNA en Kroatië over de vraag of de Kroatische Nationale Garde in het kader van de EG-akkoorden al dan niet ontbonden dient te worden.

Negovanovic suggereerde ook betrokkenheid van Duitsland bij de vermelde Kroatische aanvallen. Dit houdt verband met de hetze in de Servische pers, en ook onder Servische politici, tegen de verliezers van de Tweede Wereldoorlog, die ervan worden beschuldigd samen te spannen tegen Servië. In dit kader heeft de Servische president Milosevic dit weekeinde (vergeefse) pogingen gedaan Duitse en Italiaanse leden uit te sluiten van de EG-waarnemersmissie. De opstelling van Negovanovic toont aan dat deze sentimenten ook leven onder Servische topmilitairen.

Federale overheden/EG

Naar alle waarschijnlijkheid zal aanstaande zaterdag onder EG-auspiciën in Den Haag de vredesconferentie over Joegoslavië beginnen. Hiervoor zijn het federale presidium, de presidenten van de zes deelstaten en de federale regering uitgenodigd. Tevens zal een waarnemer van de CVSE aanwezig zijn. Daarnaast kan de voorzitter van de conferentie, de Britse diplomaat Lord Carrington, op ad hoc-basis andere deelnemers (bijvoorbeeld vertegenwoordigers van de Servische minderheid in Kroatië) uitnodigen.

Expliciet is gesteld dat op deze conferentie in beginsel alle onderwerpen ter sprake kunnen komen. Als leidraad is geformuleerd dat de interne grenzen van Joegoslavië niet met geweld mogen worden gewijzigd, maar dat een oplossing voor

De interne tegenstellingen zal worden nagestreefd die recht doet aan de legitieme belangen van alle volkeren in het land. Deze formulering laat zowel de mogelijkheid open van afscheiding van Kroatië binnen de huidige grenzen, als ook die van het aansluiten van een of meer van de Servische gebieden in Kroatië bij Servië. Het optreden van de Servische strijdgroepen in Kroatië, die gewapenderhand streven naar de "bevrijding" van deze gebieden, wordt echter impliciet veroordeeld.

Tijdens de conferentie zal een arbitragemechanisme worden opgezet. De voorzitter beslist welke kwesties aan de arbitragecommissie zullen worden voorgelegd en haar uitspraken zijn bindend voor alle conferentiedeelnemers. Van deze commissie zullen in ieder geval drie EG-juristen deel uitmaken. De keuze van de overige twee leden wordt in beginsel overgelaten aan het federale presidium. Mocht dit het niet eens kunnen worden, dan coöpteren de drie EG-arbiters zelf twee leden.

Het resultaat van de conferentie is in de woorden van minister Van den Broek "politiek bindend". Gisteren werd door EG-functionarissen hervatting van de EG-hulp na een succesvolle conferentie in het vooruitzicht gesteld. Tevens werd vermeld dat over eventuele verdere EG-stappen pas zal worden beslist als het resultaat van de conferentie bekend is. Deze uitlating zou ook kunnen worden opgevat als een verkapt dreigement dat eerder genoemde strafmaatregelen (economische boycot, erkenning van [Kroatië en] Slovenië) in geval van het mislukken van de conferentie nog steeds tot de mogelijkheden behoren.

Het is nog niet duidelijk hoe de voortdurende bestandsschendingen in Kroatië de conferentie zullen beïnvloeden. De Duitse minister van Buitenlandse Zaken Genscher heeft gisteren nog verklaard dat het doorgaan van de conferentie afhankelijk is van de wapenstilstand en het toelaten van EG-waarnemers tot de betwiste gebieden. Ook zou Carrington hebben gesteld dat hij van het voorzitterschap zal afzien als de gevechten doorgaan. Definitieve beslissingen hierover zullen naar verwachting aanstaande vrijdag worden genomen tijdens een nieuwe bijeenkomst van de EG-ministers.

Reeds vandaag zullen EG-waarnemers naar Kroatië vertrekken. Zoals gesteld zullen hun activiteiten afhankelijk zijn van de handhaving van het staakt-hetvuren. Overigens heeft federaal vice-president Kostic (Montenegro) gisteren minister Van den Broek beticht van een ondiplomatieke houding en gesteld dat hij weinig heil van de EG-waarnemersmissie verwacht als deze zich op een soortgelijke wijze opstelt. Mogelijk speelt hierbij rancune een rol, omdat Kostic leiding heeft gegeven aan de Joegoslavische waarnemersmissie, die niet in staat is gebleken een rol te spelen bij het handhaven van het door het federale presidium bevolen bestand in Kroatië. Het is echter ook mogelijk dat de opstelling van Kostic verband houdt met beschuldigingen van het "Servische blok", waartoe ook Montenegro behoort, dat met name Nederland zich anti-Servisch opstelt.

Conclusie/vooruitzicht

Aanstaande zaterdag zal naar verwachting een conferentie beginnen die een basis zou moeten leggen voor een politieke oplossing van de tegenstellingen in Joegoslavië. Voortdurende schendingen van het bestand in Kroatië en uitlatingen van (pro-)Servische functionarissen maken het echter vooralsnog niet aannemelijk dat deze conferentie met succes zal kunnen worden afgesloten.